

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A Híradóhivatalban átvéve.
Egy évre 18 k.
Negyedévre 4 -
Helyben hához hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Videkre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivétel a
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 102. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1915 május 6.

Polgártársak!

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága József kir. herceg Öfenségét a VII ik hadtest parancsnokává történt kinevezése alkalmából hódolatteljesen üdvözölte. Ezen üdvözlő feliratunkra a legmagyarabb főherceg fia az alábbi szeretettől, elismeréstől és közvetlenségtől áthatott megleghangu sajátkezü leiratot intézte:

Nagyságos Polgármester Ur!

Nagyvárad közönsége és törvényhatósága részéről hozzám juttatott szeretetteljes ragaszkodástól áthatott üdvözlő soraiért ugyanily érzelmektől áthatott benső köszönetemet küldöm.

Nagyvárad fiai hősiességben, törhetlen hazafiságban, hazánk más vidéki fiaival vetélkedve, emberfölötti önmegtágadással és bámulatos szívóssággal küzdenek szent ügyünkért. Amit a Kárpátok bércein, a zord télben, hónapokon át csakis szabad ég alatt élve és szüntelenül a legkegyetlenebb küzdelmek közepette, pihenést nem ismerve, dicsőségesen elviseltek, annak leírására szegény a szótár. Ennek az emberfölötti kitarásnak és hősiességnek — melynek napról napra szemtanuja vagyok — köszönhetjük, hogy az óriás ellenfél lassacskán kimerül.

Isten segélyével fiaink a végső nagy győzelmet ki fogják vinni!

Őszinte köszönetemet ismételve üdvözlöm Nagyvárad közönségét és azt üzenem, hogy *ne csüggedjenek, mert az Isten igazságos ügyünket nem ejti el* és hazánk vitéz fiai 9 hónapos nehéz küzdelmek után lelkesedéssel harcolnak addig, *míg az utolsó ellenség ki nincs kergetve határainkból!*

Kárpáti harctér, 1915 ápril 27.

József főherceg s. k.

Polgártársak!

A fenti levélből is láthatjátok, hogy a világszerte elismert és nagyrabecsült magyar vitézség párosulva a hazaszeretettel és királyhűséggel, évezredes multjához méltónak mutatja magát nemzeti megpróbáltatásunk mai nehéz napjaiban is.

Hogy Főherceg hadtestparancsnokunk helyesen ítélte meg fenti sorában kelt levelében fiaink harci erényeit, fényesen igazolják a most köztudomásra juttatott nagyszerű győzelmű hírek.

Mi tudtuk, éreztük azt előre, hogy magyar katonáink a magyar haza védelmében csakis így fognak viselkedni. És mégis boldoggá tesz a tudat, hogy hős fiainkban vetett hitünket a fényes eredmény igazolta.

Büszkeségünket és önbizalmunkat emeli, nemzetünk jobb jövőjébe vetett reményünket megerősíti annak látása, hogy fiaink félelmet nem ismerő bátorsága, mindent feláldozni kész hazaszeretete — miként ezt a fenti leiratból is olvashatjátok — már legfelsőbb helyeken is méltó elismerésre talált.

Polgártársak!

A magyarok Istene, ki ezer év viharai között megtartotta, sőt nagyra növelte ezt az eredetileg maroknyi népet, áldólag terjeszti ki most is kezét fiainkra, kik német szövetségeseinkkel válllvetve az ezeréves multhoz méltó hősiességgel védi szent hazánk határait észak hordáival szemben.

Amidőn jogos büszkeséggel közlöm veletek az elismerést, mit fiaink hősiessége legfelsőbb helyen is aratott, egyuttal felkérlek titeket, hogy miként eddig, immár 9 hónapon át, ugy ezután is támogassátok fiainknak létünkért folytatott küzdelmét önmegtágadással és áldozatkészséggel, mert így a győzelem nem maradhat el. Miként hadtestparancsnok József Főherceg urunk is mondja leiratában: „Isten segélyével fiaink a végső nagy győzelmet kifogják vinni!” — csak ezt ismételhetem én is; s ez lesz a mi magyar szívünk legnagyobb büszksége.

Eljen a Király!

Eljen a Haza!

Nagyvárad, 1915. évi május hó 5-én.

Rimler Károly,
polgármester.

Az orosz haditoglyok óriási száma.

Budapest, május 5. A sajtóhadiszállásról jelentik 1 óra 35 perekor délben:

A nyugatgalíciai győzelem eredménye sokkal nagyobb, mint amennyire az első pillanatban felismerni lehetett, amennyiben már a kárpáti harcvonal egy nagy része az ellenség visszavonulásába belesodródott.

A győzelmi tropheák a tekintetbe jövő terület nagyságánál fogva több napig nem lesznek áttekinthetők. Ugy Nyugat Galiciába, mint a Beszkidekben állandóan foglyokat szállítanak be, de ezek számát megbízhatóan megállapítani érthető okokból teljesen lehetetlen. Amit tehát e tekintetben magán oldalról terjesztenek a nyilvánosság előtt, az önkényes becslés eredménye, amelynek nincsen reális alapja. Hivatalos jelentésekben időnként közzé fogjuk tenni a hátunk mögött lévő gyűjtőállomásokra tényleg beérkező és véleményezésünkben átvett hadifoglyok számát. A végleges szám mindenesetre igen tekintélyes lesz. (Min. eln. sajtóosztálya.)

Kitakarodik az orosz Magyarországból.

Budapest, május 5. (Hivatalos.) A győzelem következménye már mutatkozik. Az oroszok beszki di arcvonala Zboró—Sztropkó—Lupkow tarthatatlanná vált, mivel a győzelmes egyesült haderők állandó sikeres harcok közt nyugat felől Jaslo és Mikrod irányában előrehaladnak. Az ellenség a kárpáti arcvonal nyugati szakaszán ma reggel óta Magyarországból teljesen visszavonulásban van. Csapataink és a német csapatok üldözik.

Az oroszokat tehát mintegy 150 kilométer hosszúságú arcvonalon megvertük és igen súlyos veszteségek mellett hátrálásra kényszerítettük.

Egyébként a helyzet általában változatlan. Höfer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tarnowot negyvenkettesekkel lövik.

Budapest, május 5. (Saját tud.) Az Est tudósítója jelenti a sajtószállásról, hogy óráról-óra ra tért nyerő csapataink elérték a Visloka folyó környékét. Az oroszok állásaikat háromszorosan védik. A harc hevessége nem csökken.

Tarnowot tüzérségünk negyvenkettesekkel lövi. Nem lesz meglepetés, ha az oroszok feiadják a várost

Vasárnap és hétfőn déli szakaszunkon háromszázötvennél több ágyunk volt működésben.

A lemergi vasutvonalat elfoglaltuk.

Budapest, május 5. (Saját tudósítónktól.) Az Esti Ujság-nak jelenti, hogy a bukaresti Viitorul jelentése szerint a szövetségesek előnyomulásukkal elfoglalták a Besszarábiából Lembergbe vezető fővasutvonalat. Emiatt az élelmezés utánpótlás csak kerülővel, nehézségekkel történhetik. (M. T. Iroda.)

Csatározások a Kárpátokban.

Budapest, május 5. Eperjesről jelentik, hogy az Ondava jobb partján kisebb csatározások folytak. A Biala Zboró vonalon nyugalom van. (M. T. Iroda.)

A Rockefeller-bizottság segélye Lengyelországnak.

Pózen május 5. A német és osztrák-magyar külügyi kormányok már megállapodtak Berlinben a Rockefeller-bizottsággal, amely magára vállalta, hogy a szövetségesek által meghódított Orosz-Lengyelországban a népet ellátja lehetőleg semleges államokból szerzett gabonával és burgonyával. A napokban a bizottság kiküldöttje elutaznak a hódított területre, hogy megkezdjék ott a segítő-akciót. A bizottság együtt fog működni a segítségre már kirendelt német és osztrák-magyar kommisszióval.

Német hadihajók Riga előtt.

Berlin, május 5. Pétervári lapok írják, hogy Riga veszedelemben forog. Az orosz hivatalos jelentés szerint a német torpedózuzók megjelentek a rigai öbölben. A küzdelem folyamatban van. A németek megszállták Sawle környékét, járőreik pedig vasárnap feltűntek Libau erődeinél.

Elsülyesztett angol hajó.

Budapest, május 5. A Minterne angol gőzöst a Soilly szigeteknél megtorpedózták. (M. T. Iroda.)

Az Inflexible Gibraltárban.

Madrid, május 5. Az Inflexible angol cirkáló nagy sérülésekkel Gibraltárba érkezett. A hajó mindkét oldalán borzalmas lyukak tátognak s mindenütt látható rajta a borzalmas tüzelés hatása. A súlyosan megsérült hajó javítására több száz angol munkás érkezett ide.

Az olasz király nem vesz részt a garibaldista ünnepen.

Budapest, május 5. (Saját tud.) Rómából jelentik:

A király és a miniszterek nem vesznek részt a garibaldista-ünnepen, ami országszerte nagy meglepetést keltett. A lapok nyugalomra intik a népet.

Haus tengernagy kitüntetése.

Budapest, május 23. (Saját tud.) A király Haus tengernagynak a hadiékítményes katonai érdemeiért első osztályát adományozta.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 5.

A Ház mai ülésén Beöthy Pál elnökölt. Betérjesztik a polgári törvénykönyv bizottságának jelentését, melyet ki fognak nyomtatni.

Az indennitási vita első szónoka gróf Apponyi Albert volt. Az ellenzék nevében kijelenti, hogy a hadviselési kérdések bírálatát a háboru utánra tartja fenn az ellenzék, de bírálni fogják a nemzeti élet folytatását biztosító kormányrendeleteket. Lehetetlen elhallgatni, hogy sok szükséges kormányintézkedés megkésett. Bírálja a sajtócenzura fejtelenségét, kéri erre a kormány irányítását. A rokkantadót helyesli, de a rokkantak költségeit a közös költségvetésbe akarja fölvétni. Büszkén mondja, hogy Magyarország emberanyagban jóval többet vállalt magára a ráeső hányadnál, de az anyagi áldozat nagyobb részét nem vállalhatja.

Tisza István gróf hosszabb beszédben válaszolt az indennitási vita során elhangzott felszólalásokra.

— A politikai megjegyzésekkel — ugymond — nem foglalkozik, mert kerülni akarja mindazt, ami a nemzet egységességét elhomályosítaná.

A háboru legszomorubb jelensége száz ezreknek elbetegedése. A háboru után az állam gondoskodni fog gyógyításukról. A rokkantellátás összefügg a háborus költségekkel.

A sajtócenzura szükséges rossz. A cenzorok odaadón és jóindulattal teljesik kötelességüket. A kormány a fölmerült fonák-ságokat orvosolni fogja.

Telefon 476.

Kész gyermekruhák és felöltők leánykák és fiuk részére

a legegészségesebb kivitelben kaphatók a

GYERMEK DIVATSZALONBAN

Rimanóczy-utca I. szám, Royal kávéház mellett.

Hosszasan beszélt ezután a közéletmezésről s kijelentette, hogy *Magyarországon éhínség nem lehetséges.*

Roszbabb és kevesebb kenyeret kell enni.

Állítja, hogy Ausztria kenyérterményekkel épügy el van látva, mint Magyarország. Kötelességünk a háboruban annyira közel jutott két állam harmoniáját fenntartani.

Végül kijelentette, hogy a kormány sajnálja, de állam pénzügyei nem bírnak el a tisztviselők drágasági pótlékát s ezért Benedek János erre vonatkozó javaslatát nem fogadhatja el.

Ezután még Benedek János és Novák János beszéltek. A felszólalások végeztével az elnök szünetet rendelt.

Az ülést délután folytatták.

Először Barabás Béla, azután Mezőssy Béla szólaltak fel, amelyekre Hazay honvédelmi miniszter válaszolt röviden.

Ekkor a vitát félbeszakították. Az elnök felolvasta a királynak és Frigyes főhercegnek válaszáat a nyugat galíciai győzelmek alkalmával küldött üdvözlő-táviratokra.

Hazay miniszter ezek után felel Novák János multkori interpellációjára s kijelenti, hogy a gazdákat nemcsak a szántás-vetésre eresztették haza, hanem aratásra is haza engedik. A honvédelmi miniszter válaszáat általános helyesléssel fogadták.

Bikády előterjeszti interpellációját, melyekre Gillányi, Harkányi János és Janakovich Béla válaszolnak.

A Ház ülése este fél hét órakor ért véget.

Életbelépett

az új népfelkélési törvény.

A hivatalos lap legutóbbi száma közli a népfelkélés kiegészítéséről szóló 1915. évi II. törvényeiket. A törvény szentesítve van s kihirdetett május 4 én.

A törvény 1. §-a szerint népfelkélési kötelezettség alá esik minden állampolgár annak az évnek elejétől kezdve, melyben életének 18. évét betölti, annak az évnek végéig, melyben életének 50. évét meghaladta.

Akik már eddig önként beléptek a hadseregbe, csak 47. évükig tartoznak népfelkélési kötelezettséggel.

A legifjabb évfolyamok bemutató szemléjét vegyes bizottságok hajtják végre.

A 3. §- szerint a népfelkélésnek két osztálya van. Első osztályba tartoznak a 18. évtől a 42. évig, második osztályba tartoznak a népfelkélők a 43. évtől 50. évig.

A 4-ik §- szerint rendkívüli szükség esetén, ha a jelen háboru tartama alatt a közös haderő és a honvédség kiegészítésére rendelt tartalék és póttartalék nem elegendő az elkerülhetetlen szükség idejére az egész népfelkélés igénybe vehető. A beosztás a közös hadsereghez és a honvédséghez történhetik. Erre a célra a népfelkélés második osztályába tartozók csak kivételesen vehetők igénybe. A népfelkélés második osztályába tartozók haretéri szolgálatokra csak akkor alkalmazhatók, ha ily szolgálatokra a népfelkélés első osztályába tartozók már igénybe vétettek.

A törvény a kihirdetés napján lép hatályba.

A hivatalos lap közli az 1915. évi III. törvényeiket is magyar népfelkélőknek a Galiciából és Bukovinából kiegészülő osztrák seregtestekbe a háboru tartamára történő beosztásáról. A törvény úgy rendelkezik, hogy erre a célra elsősorban olyan népfelkélőket kell kirendelni, kik az említett seregtesteknél használt nyelvek egyikét anyanyelvüként beszélik.

Ez a törvény is a kihirdetés napján lép életbe.

Beöthy László-hid.

A szépészeti és közlekedési szakbizottság ülése.

Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap ülést tartott a városházán, Komlóssy József gazd. tanácsos elnöke alatt, amelyen több érdekes dolgot intéztek el.

A tavasz meghozta a kávéházi kiülők idejét. E tekintetben az Apolló-épületben levő Városi kávéház alig versenyezhet a többi elökelő kávéházzal, amelyek a helyi viszonyok folytán tégas kiülőköt rendezhettek be.

A Városi kávéház Rákóczi-uti oldalán egyáltalán nem lehet kiülőt berendezni, mert a járda az utcai forgalom lebonyolítására is szűk, annál inkább, mert a villamos vasut alig 40 centiméterre van a járda szélétől lefektetve. A Szaniszló-utcai oldalon azonban fellehet erre a célra használni a járdát, legalább két sor asztal elhelyezésére, s ez már a térszerződésben is biztosítva van a bérlőnek bizonyos méretben. A bérlő azonban az egész járda elfoglalására kért engedélyt.

A szépészeti és közlekedési szakbizottság az engedély megadását javasolja, azonban azzal a kikötéssel, hogy a bérlő tartozik a saját költségén egy átjárót készíttetni, hogy az utca másik oldaláról átmelessen a közönség az elfoglalt járda folytatására, továbbá köteles az elfoglalt többlet területért az évi területbért fizetni.

Ezáltal ugyan nem nagy, de elég csiinos kiülőt kap a kávéház.

*

A Fekete Sas-kávéház előtti terület egy részét kéri a bérlő kiülők céljaira. A szakbizottság javasolja, hogy a széles járdából a megszabott évi bérért 4 méter széles sávot osztatlanul elfoglalhasson a kávéház bérlője. Ezenkívül még a közönség részére is marad 4 méter széles terület a közlekedésre.

A 3. vashid elnevezése.

A város alsó részén épült új vashid eddig névtelenül szolgálta a forgalom igényeit.

Incze Lipót mérnök, törvényhatósági bizottsági tag, aki a hidat építette, indítványt nyújtott be a városhoz, hogy az új hidat nevezzék el dr. Beöthy Lászlóról.

A szakbizottság elismeréssel azon nagy érdeméért, amelyeket dr. Beöthy László részint hosszú főispánsága, részint kereskedelmi ministersége alatt Nagyvárad város érdekeinek istápolása körül szerzett s tekintettel arra, hogy a hidat az ő ministersége alatt épült ki, javasolja a város törvényhatóságának, hogy a 3-ik vashidat „Beöthy László-hid“-nak nevezze el.

*

Ezután egy vitás telekvételi ügyet tárgyalt a szakbizottság. A Rulikovszky uton Bernát J. telkéből egy keskeny sávot adott el Berger Lajosnak, hogy ezen át bejárót készíthessen Berger a Bernát ház háta mögött levő házához.

A szakbizottság a telekrész eladását nem tartja megengedhetőnek, mert Bernát a telekből nem jogosított bármit is elidegeníteni, annál inkább, mert ezek a telkek ki fejezetten villaépítés céljaira adták el. Bernátnak azonban joga van, hogy Berger részére szolgálmi jog bekebelezése folytán biztosítsa a házához való lejáratot.

Még néhány apróbb telekügyet tárgyalt a szakbizottság.

Községi napközi otthon Értarcsán.

A mai világháboru haretérre szőlította az országnak minden fegyverképes fiát. A haretéri óriási feladatok azonban csak úgy nyerhetnek tökéletes és biztos megoldást, ha idehaza is munkálkodunk és biztosítjuk magunknak a jövő évi élelmet. Munkászekek hiányában kiszámíthatatlan veszteség érne az országot. Ezért most a hiányzó erős férfiak helyett a gyöngye asszonyi kezeknek kell megfogni a dolog végét és nekik kell férjeik munkáját elvégezni.

Az asszonyi munka ha gyengébb is, mégis meghozza a kellő eredményt. Oda kell azonban törekednie minden községnek, hogy a dolgozni akaró asszonyok, anyák minden más gondtól mentesítsenek s teljes erejükkel a föld termésének fokozásán, annak betakarításán fáradozzanak. Fel kell tehát szabadítani a földműveléssel foglalkozó anyákat elsősorban a gyermekgondozás nehéz feladata alól. Ezt igen könnyen elérhetik a községek a napközi otthonokkal, ahol minden anya nyugodtan hagyhatja gyermekét a tanítónő védelme alatt.

Ilyen felfogástól vezéreltetve tette meg indítványát Értarcsa község jegyzője a községi képviselő testületi ülésen. A jegyző azt indítványozta, hogy tekintettel a fenti körülményekre, létesítsen a képviselő testület egy községi napközi otthont, ahol a munkába menő anyák gyermekeiket reggel elhelyezik. Az otthonban a tanítónő, illetve óvónő és egy dajka felügyelete alatt a gyermekek csak tanulnak, nevelődnek és ezalatt szabadon engedik dolgozni szüleiket.

Az indítvány ellen négyen szólaltak fel, azonban a többség nagyon egészségesnek és helyesnek találta az eszmét és el is határozta az otthon felállítását. A napközi otthon a községi óvodában lesz, ahol a tanítónő és az óvónő fognak felügyelni a gyermekekre. A község továbbá alkalmaz egy dadát is a kisebb gyermekek mellé. Mindeme nem és praktikus dolog a községnek havonta 30 korona kiadásába kerül. A szülők pedig, akik gyermekeiket az otthonban helyezik el, havi 2 és 1 korona tandíjat fognak fizetni. Az otthont már ebben a hónapban megnyitják és szeptemberig tartják fenn, úgy, hogy az egész munkaidő alatt akadálytalanul dolgozhatnak az anyák.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenel használjon hurut szeletkét ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

A Vörös-Kereszt virágünnep.

Az illatos, virágpompás május, a nap derűs ragyogása valami kellemes hangulatot ébreszt az ember lelkében. Mintha a föld szívének örömtől repeső dobogását éreznék. Csupa derült, ragyogó arcok. S talán májusnak a legragyogóbb napja mégis csak 9-én lesz, amikor az egész Nagyvárad virágpompába öltözik s az illatos virágszirmok között ott virítanak majd a kis nemzeti színű virágcskák is, a buzgó, tevékeny női kezek nemes hajtásai. Kilencedikén virágünnepet ülünk, a Vörös-Kereszt virágnapját, amikor a nemes, áldozatkész szívek fognak ragyogó pompában kibontakozni, virítani. S ez a kedves ünnep mintha annak a ragyogó fegyverténynek a visszhangja lenne, amelyet vitéz seregeink hű szövetségeseinkkel együtt vívni ki napról-napra. Pedig a virágnap nem is ezért van rendezve; de hiszszük, hogy Nagyvárad hazafias közönsége, annál nagyobb melegséggel és lelkesedéssel fog ünnepelni e napon, minél dicsőbb fényben ragyognak küzdő fiaink, véreink fegyverei.

Tegnap délután volt a virágnap rendezőségének értekezlete Pally Lajosné urnő és dr. Fráter Imre igazgató-főorvos elnöklésével, amikor megállapították az ünnep programját a sajtó képviselőivel egyetemben.

Az ünnepség középpontja e szerint a Bémer tér lesz, ahol a Bazár-épület sarkán stilszerű parasztházat állítanak fel, amelyben magyar ruhás lányok árulják azokat az apró, rendkívül izléses muskátli csokrokat, a melyeket a jótékony célra Biharmegye és Nagyvárad előkelő hölgyei kötöttek. Egy csokor ára 20 fillér: ha nem ingyen kapná a rendezőség, ezért a potom pénzért elő nem lehetne állítani. A kávéházak előtt virágos asztalok, megrakodva e gyönyörű virágokkal. Nagyszerű látványosság lesz az a földszített társzékér, amely cigányzenekarral megrakva járja be a várost s amelyről bájos ifjú lányok hintik a virágot az utcák járókellőire. A kocsit Lewitter Miksa a László malom igazgatója szíves előzékenységgel bocsátotta a rendezőség rendelkezésére. Más felvonulás is lesz: zászlóval, zenével, énekekkel tartanak díszmenetet az iskolás gyermekek: ezt a díszmenetet Réz Mihály iskolafelügyelő rendezi. A hangulatot a katonazenekar is emelni fogja, amely délelőtt 11 órától 1 óráig játszik a Bémer-téren.

Egyik legfőbb vonzóereje lesz az ünnepnek a nyílt színpad, amely a Royal-kávéház elé vonzza a közönséget. Délután fél 6 órakor kezdődik a színpadon az előadás pompás szórakoztató műsorral. Békeffi László, aki szellemességével Nagyvárad közönségét is meghódította. Pásztor Zoltán, a népszerű komikus, Havas József, a nagyszerű előadó színész. Váradi Adél, Fejérváry Juliska és Heltai Nelli, a kabarék stárjai, lépnek egymásután az emelvényre s természetesen fehér műsort adnak, amely azonban nem lesz oly fehér, hogy unalmas legyen, — sőt ellenkezőleg: pazar mulatságot fog nyújtani.

Meg kell emlékeznünk még arról is, hogy a muskátli-virágokon kívül Lengyel Irma kisasszony remek kézimunkát készített a virágünnepre: szívek, bábuk ezek, aminőket a mézeskalácsos sátrakban árulnak a vásárokon. Első pillanatra az ember megesküdne, hogy mézeskalácsot lát, azután győződik meg róla, hogy ügyes kézimunka állította elő ezt a magyar speciállítást. Egy szívnek 5 korona, egy bábunak 3 korona az ára.

Szakértő és tanukihallgatások a Hámory—Mladin perben.

— Saját tudósítónktól. —

A már két nap óta folyó per tegnap délelőtt elérkezett abba a stádiumába, hogy a szakértők és tanuk kihallgatására került a sor. A tárgyalás megnyitása után dr. Szöllőssy elnök még egy kérdést intézett a vádlotthoz.

— Tudott e arról, hogy a merénylet előtt a kürtösi bank 31,000 korona követelést jelentett be a csödbben, jöllehet csak 29,000 koronával tartozott? Nem emiatt lőtt rá Hámoryra?

— Nem — felelte csendben a vádlott.

A szakértők kihallgatása.

E kérdés után kezdetét vette dr. Austerweil László aradi t. orvos kihallgatása és azután dr. Pozsgay Géza véleményének a felolvasása.

Mindkét orvosszakértő véleménye megegyezett abban, hogy a vádlott idegrendszere normális, emlékező tehetsége jó, akarata teljesen épségben van, nem észlelték olyan körülményt, amely az akarat szabadságának a korlátozására mutatna.

Az orvosszakértők véleményének az ismertetése után kihallgatta az elnök Szabó János fegyverszakértőt.

A tanuk vallomása.

Következett Weisz József állami isk. igazgató kihallgatása.

— Tudott arról a tanu ur, hogy Mladinék megfenyegették Hámoryt?

— Nincs tudomásom. De egy kellemetlen impresszióm van. Mikor az óvodai bizottság gyűlését tartottuk az az érzésem támadt, hogy merénylet készül. Hallottam is, hogy ez van készülöben.

— Miből szerezte ezt az impressziót?

— Először nem a rendes helyükön ültek Mladinék, hanem Hámoryval szemben. Erősen fixirozták a nagyságos urat, nagyon izgatottak voltak.

— Hátrányos volt e a Herczegh választás Mladinékra?

— Nem. Az asszony maga mondta, hogy csak még egy ilyen választás kell és künn vannak a vízből.

Havasi Nagy Béla kürtösi gyógyszerész abszolút nem tudott semmit a Mladin és Hámory viszonyáról.

— Kártyás volt e nagyban Mladinné — kérdezte az elnök.

— Igen. Még pedig ferblit játszott. Én is játszottam vele. Mikor nyert tőlünk, akkor rendesen bent hagyott a vízben beannünket.

Deák József postamester főképen a Mladinék építkezéseire vonatkozólag adott felvilágosítást.

Ezután az elnök a tárgyalást berokszította és folytatását ma délelőtt 9 órára tűzte ki.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbeesülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miltessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

HIREK

* **Tisza Bécsben.** Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy **Tisza** István gróf miniszterelnök délután Bécsbe utazott.

* **Májusi ájtatosság.** Az ujbárosi plébánia templomban ma este 7 órakor a májusi ájtatosságon dr. Némethy Gyula tb. kanonok tartja a szentbeszédet.

* **Kongregációi élet.** Az Urnők Mária kongregációja ma délután 5 órakor tartja összejövetelét a Szent László menedékházban.

Az Urak Mária-kongregációja ma d. u. 6 órakor kolónia-gyűlést tart a szokott helyen.

* **A vármegye rendkívüli közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága ebben a hónapban rendkívüli közgyűlést fog tartani. A közgyűlést a Ludovikán megüresedett 3 alapítványi hely betöltése tette szükségessé. A pályázati határidő május 1-én járt le s még az utolsó napig egyetlen pályázó sem adta be kérelmét, addig a legutolsó napon egyszerre négy pályázó is jelentkezett. A négy pályázó a következő: **Végh** István nyugalmazott jegyző, **Osváth** Lajos vármegyei főlevéltárnok, **Fekete** Károly központi járási számvevő és dr. **Ertsey** Géza béli főszolgabíró. A kérelmek felett május 20-ig kell dönteni a vármegyének. A rendkívüli közgyűlés tehát minden valószínűség szerint május 19-én lesz megtartva. Ez iránt különben az alispán tegnap előterjesztést tett a főispánhoz.

* **A helyettes-jegyzőket a községek tartoznak fizetni.** A belügyminiszter most érdekes döntést hozott a helyettes községi jegyzők javadalmazása tárgyában. Okány községből a községi jegyző hadbavonult. A nagy község nem maradhatott vezető nélkül, ezért a járási főszolgabíró helyettesét rendelt ki és annak javadalmazása iránt a belügyminiszterhez tett felterjesztést. A felterjesztés alapján a belügyminiszter kimondta, hogy ha okvetlen szükséges volt a jegyző helyettesítése, akkor annak javadalmazását a község tartozik viselni.

* **Tíz perces közigazgatási bizottsági ülés.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg május havi ülését. Az ülésen **Miskolczy** Ferenc főispán betegsége és **Fráter** Barnabás alispán távolléte folytán miniszteri megbízás alapján **Keszthelyi** Zoltán főjegyző elnökölt. Az ülés megnyitása után elsősorban **Lo**vassy Ferenc haláláról emlékezett meg részvételjes szavakban az elnök. Az ülés első tárgya volt az alispán időszaki jelentése, melyben azonban semmi lényeges dolog nem volt. Egymásután terjesztették elő ezután az előadók jelentéseiket, számszerű adatokban számolván be a vármegye múlt havi állapotáról. Az ülésnek aztán több tárgya nem is volt.

* **Értesítés.** Az O. K. H. kötelékébe tartozó nagyvárad-i Ipartestületi Hitelszövetkezet (Mezey Mihály-utca) tudatja, hogy a nála jegyzett 1914. évi hadi kölcsönnek szabad darabokról szóló végleges kötvényei az elismervény ellenében átvehetők. Ugyanott a f. é. május havi kamatszelvek készpénzben be váltatnak.

* Horváth Elemér Nagyváradon.

Horváth Elemér miniszteri tanácsos, a tőzsde elnöke, a Magyar Általános Hitelbank igazgatója és Ervin Kálmán igazgató, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának revidálására tegnapelőtt Nagyváradra érkeztek. Tiszteletükre Kereszthy Kornél, a Hitelbank nagyváradi fiókjának főnöke vacsorát adott, amelyen résztvettek Hienesch Frigyes, az Osztrák-Magyar Bank nagyváradi fiókjának főnöke, Hofbauer Pál, a Nagyvárad Takarékpénztár, dr Popper Ákos az Egyesült Biharmegyei és Havas Mór a Biharmegyei Takarékpénztár vezérigazgatói, Horváth Elemér és Ervin Kálmán a legteljesebb megelégedéssel nyilatkoztak egy a Hitelbank nagyváradi fiókjának működéséről, mint a nagyváradi pénzpiac helyzetéről.

* Az öreg népfelkelők pótlórozása.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 2000—1915. eln. sz. rendelete értelmében közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó 1873—1877. évi születésű B) alsztályú népfelkelésre kötelezettek utóbemutató szemléje a nagyváradi m. kir. honvédkiegészítő parancsnokság 53—1915. sz. értesítése szerint 1915. évi május hó 6. ik napján, (csütörtök) délelőtt 8 órakor fog megtartatni a Lázár Vilmos-utca 3. sz. a. levő (volt esendőriskola) sorozó helyiségében. Ennek folytán felhívom azon népfelkelésre kötelezetteket, akik az ápr. 29., 30., május 1. én tartott népfelkelő bemutató szemlékről bármi okból elmaradtak, hogy a fent kitett határidőben megtartandó utóbemutató szemlén annál is inkább jelenjenek meg, mert a meg nem jelenők azonnal karhatalommal vezetettnek elős azonkívül ellenük a katonai büntető eljárás is meg fog indítatni. Nagyvárad, 1915. május 1. Eleméry Ferenc, katonai tanácsnok.

* A gyermeknapok pótlása.

A belügyminisztertől tegnap leirat érkezett Fráter Barnabás alispánhoz a gyermeknapok érdekében. A miniszter az Országos Gyermekvédő Liga kérelme alapján arra kéri az alispánt, hogy az idén is megfelelő támogatásban részesítse a gyermekvédelmi mozgalmat. Az idén a szokásos gyermeknapok rendezésétől el áll az országos intézés. Tekintve azonban, hogy a gyermekvédelem ma sokkal nehezebb feladatok elé állítja az intézményt, az elmaradó gyermeknapokat más módon akarja pótolni. A zajos gyermeknapok helyett gyűjtőiveken való adakozást kíván a miniszter rendeztetni s ennek támogatására hívja fel az alispánt is.

* Doktori szigorlatok a pozsonyi egyetemen.

A pozsonyi m. kir. Erzsébet-tudományegyetem jog- és államtudományi karán eddigelé csak alap- és államvizsgálatokat lehetett tenni; az egyetem szigorlatozási joga egyelőre szünetelt. Május 2. án azonban leirat érkezett az egyetemhez, melyben dr Jankovich Béla vallás- és közoktatásiügyi miniszter elrendeli, hogy az egyetem mindazon pályavégzett hallgatói, akik ott a tanév folyamán végbizonnyítványt nyertek, vagy arra a félév befejeztével igényt tarthatnak, már most, illetve a végbizonnyítvány kiadása után nyomban szigorlatra bocsáttassanak. Ez a rendelkezés tehát most már a fiatal pozsonyi egyetemet teljes jogosítással egyetemmé avatja. S mint értesülünk, ott május és június hó folyamán több jog- és államtudományi rigorózumot tartanak.

* Olcsóbb lett a városi élelmiszer.

Tudvalevőleg a lisztellátáson kívül a városi élelmiszeri ügyosztály zsirt, szalonnát, burgonyát, babot, borsót, lencsét és kölest is szerzett be. A főzelékfélék ára azonban drágább volt, mint a piacon. Lukács Ödön főjegyző, aki az élelmiszer ügyosztály élén áll, most intézkedett, hogy az összes élelmiszerek, a zsir és szalonna kivételével, ezután a lisztellátás helyeken is beszerezhetők legyenek még pedig az eddig megállapított áraknál olcsóbban. Erre nézve a következő értesítést adta ki Lukács Ödön főjegyző:

Tudomására hozom a város közönségének, hogy a városi liszt- és élelmiszer raktárakban f. hó 6. ától kezdve a burgonya árusítása megkezdődik. — A burgonya bármely mennyiségben vásárolható kilogramonként 14 fillér árban. Egyben értesítem a város közönségét, hogy f. hó 6. ától kezdve a városi élelmiszer raktárakban a fehér vagy tarka bab kilója 1 korona, a borsó kilója 1.10 kor. a lencse kilója 1.40 és a köles kilója 1 korona lesz. Nagyvárad, 1915. május 5. Lukács Ödön, főjegyző.

* A katonák szabadságolása.

Halász Elemér margitai főszolgabíró tegnap előterjesztést tett az alispánhoz a katonák szabadságolására vonatkozólag. A főszolgabíró kiemeli, hogy a tavaszi munkálatokhoz engedélyezett katonaság nagyszerűen teljesítette kötelességét. A katonák munkájára azonban nemesak az aratásra volna szükség, hanem június első felében is, amikor a szénagyűjtés ideje van. A kaszálás ugyanis oly nehéz munka, hogy azt az asszonyok nem tudják végezni s így megfelelő munkákész hiányában a legtöbb helyen vágatlanul maradna a széna. A főszolgabíró kéri az alispánt, hogy a szénagyűjtéshez, illetve a kaszáló letakarításához is kérjen katonaságot. Azután még júliusban lesz szükség a katonaságra, amikor az aratás kezdődik.

* Füsttelen napi perselygyűjtések.

A füsttelen nap alkalmával a rokkant katonák felségélyezésére eszközölt perselygyűjtésekből befolyt: Butyka Lajosné 31.58, Krammer Károlyné 13.98, Vucskies Julia 22.43, özv. Géher Antainé 38.84, Korbély Józsefné 28.24, Vass Jánosné 31.93, dr Krüger Aladárné 39.53, dr Thury Eadréné 10.16, Tabéry Arminné 27.03, Fehér Dezsőné 30.93, Bócz Gézné 11.38, Papp Corjolánné 83.12, Zsdánszky Lászlóné 20.02, Perlesz Józsefné 20.68, Hegedüs Rozsóné 38.32, Huszárné (Velencei állomás) 25.26, Szentlélek Kálmánné 31.58, Rechtó Bauer Zsófia 28.71, Kazinczy Mariska 40.70, Barna Arminné (Oroszlán gyógyszerár) 2.39 korona. Összesen 576.81 korona. Nagyvárad, 1915. május 6. én. Bige József t. b. aljegyző.

* Adakozzunk a vak katonáknak!

Ne felejtsük meg a világháborúban legnagyobb földi kincsüket, szemük világát veszített hősokekről, adakozzunk a vak katonáknak! Tegnap egy *urinó* névnap megváltás címen 50 koronát, *Haverland* Albert Mezőtelegdől 2 koronát, *Papp* Károly 1 koronát adott a vak katonáknak, mely adományokat a budapesti Hadsegélyző hivatalnak továbbítja szerkesztőségünk. Adományokat állandóan gyűjt e célra a „Tiszántúl” szerkesztősége. Eddig a múlt hónap 12. én 274 kor. 4 fillért, 27. én 312 kor. 35 fillért, május 5. én 461 kor. 16 fillért küldtünk föl a Hadsegélyző hivatalnak, összes gyűjtésünk az újabb adományokkal 1099 kor. 55 fillérre emelkedett.

* A városi hadiárvak foglalkoztatása.

Nagyvárad város árvaszékének megkeresése folytán egyes intézetek a hadiárvak keresetjuthatása céljából különböző alkalmazásokat és foglalkozásokat jelentettek be. Miután az árvaszék egyik feladatául tüzte ki, hogy a hadiárvak keresetjuthatását előmozdítsa, ebből folyólag felhívja a gyámokat, hogy amennyiben a gyámságuk alatt álló nagyváradi illetőségű, serdült korban lévő fiu hadiárvakat keresetjuthatás céljára állítsanak, a rendelkezésükre álló okmányokkal a hivatalos órák alatt jelentkezzenek a városi árvaszéknel (Városháza II. em. 39. sz.)

Az árvaszék a kiskorú árvak érdekében egyidejűleg figyelmezteti az államsegélyre jogosultakat, hogy amennyiben a hadbavonult elesett, elhalt, vagy meghalt és a bevonult családjának viszonyai olyanok, hogy a törvény szerint járó katonai ellátással a családnak megélhetése biztosítva nincsen, a családnak az államsegély beszüntetésének időpontjától, vagyis a hat hónap letelte után is további intézkedésig igénye van és pedig: ha a katonai állandó ellátás már megállapított, — az államsegélynek azon részére, amely a katonai ellátásnak (özvegyi nyugdíjnak és nevelési járuléknak) összegét meghaladja — ha pedig a család részére katonai ellátás még nem állapított meg, az egész államsegélyre. Erre vonatkozólag az árvaszék az érdeklődőknek a szükséges felvilágosításokat és utbaigazításokat megadja Nagyvárad, 1915. április 29. én. Dr Istvánffy István, Nagyvárad városi árvaszékének elnöke.

* A „gázi” cím kihirdetése Szerajevóban.

Szerajevói tudósítónk jelenti: A Bégova mecset a legutóbbi istentisztelet alkalmával nagy egyházi ünnepség színhelye volt. A kalifáért elmondott imába első ízben szötte bele Csauzevits reisz ül ulema a szultán legujabb címét, az „el gázi” t; amire a hívők hagyományos arab imával feleltek, amelyet 140 esztendő óta most volt alkalmuk első ízben elmondani. Az emlékeztetés istentiszteleten a tartományi kormány, a polgári és katonai hatóságok vezetőin kívül résztvevő a német és az ottomán konzul is.

* Gépészek jelentkezése.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 22786—1915. számú rendelete folytán ezennel felhívom a Nagyváradról katonai szolgálatra bevonult gazdasági gépészek és önálló eszplőgéptulajdonosok hozzátartozóit, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a katonai ügyosztálynál s jelentsek be, hogy gazdasági gépész vagy önálló eszplőgéptulajdonos hozzátartozóik mely csapatnál, mely minőségben állanak szolgálatban s mi a tábori posta számuk. Ez utóbbi körülményt lehetőleg a kapott tábori postai levelezőlappal igazolják. Nagyvárad, 1915. május 4. Eleméry Ferenc, katonai tanácsnok.

* Népszerű orvosi előadás.

A Biharmegyei Orvos Egylet által rendezett népszerű előadás sorozat keretében a legközelebbi előadást ma, csütörtökön délután 6 órakor dr Grósz Samu orvos fogja tartani a városháza nagytermében. Az előadás tárgya: A fertőző betegségek felismerése.

* Temetések.

Tegnap délután helyezték örök nyugalomra a szerencsétlen véget ért *Szolga* Ferenc kárpitos iparos holttestét. A temetésen az Ipartestület tagjai testületileg voltak jelen, *Czeglédy* Jeremiás elnöke alatt, továbbá *Hofbauer* Pál vezérigazgató, *Maros* Gábor pénzügyi tanácsos, *Láng*, *József*, a *Lajos-asztaltársaság* tagjai stb. A koporsót szebbnél szebb koszorúk borították. — Ugyanek tegnap temették el nagy részvét mellett *Zih* Imre háztulajdonost. A koporsót elborították a koszorúk. A koporsó felett *Sulyok* István ev. ref. esperes meghatározott imát mondott. Mindkét diszes temetést *Weiszlovits* Adolf és *Fia* temetkezési vállalkozása rendezte.

*** Alkalmazzunk rokkant katonákat!** A Vörös-Kereszt Egylet budapesti központja megszervezte az ország területén működő hivatal, melynek feladata, hogy a munkaképes rokkantakat kenyérkeresethez segítse. E célból felkérjük Bihar-megye és Nagyvárad város igen tisztelt föld-birtokosait, iparosait, kereskedőit és magán-cégeit, akik némileg lecsökkent munkaerővel bíró munkásokat is tudnak alkalmazni, hogy minél nagyobb számban biztosítsanak állást azok részére, kik a háboruban érettségig harcoltak és rokkantakká lettek. Ily állások bejelentését, melyek főleg könnyebb ipari munkás, kapus, házmester, pénzügyes, hivatal-szolga, stb. állás lehetnek, a Vörös-Kereszt Egylet nagyváradi irodája köszönettel fogad el és közvetíti a rokkantakat gyámolító hivatalnak.

*** Névváltoztatás.** A belügyminiszter megengedte, hogy Goldstein László biharszadányi lakos családi nevét „Aador“-ra változtassa.

*** Magyar-horvát partihajózás.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a „Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási Részvénytársaság“ közli, miszerint a f. évi május 1-én érvénybe lépő menet-rendben csakis a következő vonalakra nézve van változás. Fiume-Gravosa gyors, Zengg-Fiume, Fiume-Cirkvenica-Novi, Fiume-Carobago-Pago és Fiume-Obrovezzo. A többi hajóvonalakon a menet-rend változatlan marad. Nagyvárad, 1915 május 3. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József s. k. elnök, dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dozsó

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacs-vay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdasági és Iparbanknál.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanok (lakóház nagy telekkel) június 1-én azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Kiadó lakás. Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiség-gekből álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

*** 6 %-os hadikölcsön.** A Bihar-megyei Takarékpénztár értesíti hadikölcsön-jegyző t. ügyfeleit, hogy a végleges szabad szemleket pénztáránál átvehetők.

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezni a Polgári takaréknál.

*** Dusafalva község** határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x Kiadó lakások. A kamara szék-házában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

*** Kiadó lakások.** Két szobás utca lakás elő- és fürdőszobával május 1-re kiadó. Szacs-vay-utca 8 szám. Ugyanott kényelmesen butorozott utcai szoba előszoba és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezni lehet az Ipartestület hivatalába is.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, világy világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 2. szám.

*** Kiadó** a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhely-helyiség, azonnal.

*** Három szobás utcai lakások,** a város központjában, I és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Bihar-megyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtökön: Lengyelvér.
Pénteken: Vig özvegy. (Sz. Zsigmondy Anna fellépte.)
Szombaton: Művészt,
Vasárnap délután: Zsuzsi kisasszony.
Vasárnap este: Tiszavirág. (Bemutató előadás.)

A Szibill jubileuma. Az idei tiszavirág életű darabok között egyedül a Szibill tudta elérni a 25. jubileus előadást. De bizony a tegnapi jubileum is másképpen nézett volna ki más viszonyok között. Közönség csak itt-ott mutatkozott. Persze ehhez képest az előadás sem volt valami elsőrangú, némely jelenet különösen lanyha volt. Ettől eltekintve a jelen volt csekély publikum lelkesen tapsolt a szereplőknek, kivált Feszthynek, Lakatosnak és Tompának.

A lengyel vér. Csütörtök estére Goethe klasszikus drámájának a Faust-nak a megisméltése volt műsorra tűzve, amit azonban lehetetlenné tett, hogy Bihar-i Ákosnak sürgősen Budapestre kellett utazni. Így műsorváltás állt be és csütörtökön Faust helyett. A lengyel vér kerül színre.

Sz. Zsigmondy Anna a Vig özvegyben. Sz. Zsigmondy Anna, a nagyváradi színházi közönség kedvence művésznője most távol volt Nagyváradtól rövid ideig, a mely alatt Aradon vendégszerepelt, ahol fellépteit a legforróbb sikerek kísérték. Sz. Zsigmondy Anna hazatérve Aradról, legközelebb e hét péntekjén lép fel a Sziliget színházban, A Vig özvegy címszerepében. Az előadás iránt annál nagyobb élénkséggel fog megnyilatkozni a közönség érdeklődése, amennyiben csak nem rég volt ennek a közkedvelt, kedves zenéjű operettnek a reprize, amelyen Sz. Zsigmondy Anna a maga alakításának nagyságával valóban premiere hangulatot teremtett.

Legujabb táviratok.

A németek győzelmei keleten és nyugaton.

Három orosz erődítési vonalat törtek át a szövetségesek.

Berlin, május 5. A nagyhódhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az angolok igen súlyos veszteségeik mellett tovább hátrálnak a szoroson Yperntől keletre fekvő hidfő irányában. A Wanhoeule majort, Eksternest helységet, Herthage kastély parkot és Het Pappotje majort elfoglaltuk.

A Maas és a Mosel között ismét élénkebb volt a tevékenység. A Bois de Pretreben Pont a Moussontól északnyugatra a franciák nagy haderővel támadtak.

A támadás, noha hosszasan tartó tűzeréségi előkészítés előzte meg, az ellenség súlyos veszteségei mellett tüzelésünkben összeomlott.

Mi ellenben Aillyi erdőben és ettől keletre mentünk át támadásba, amely jól előbbre haladt.

Itt eddig 10 tisztet és 750 főnyi legénységet fogtunk el.

Keleti hadszíntér.

Az oroszoknak délkelet felől Rosszienie helységre intézett támadásait visszavertük. Az ellenséget üldözzük.

Kalvarjánál, valamint Suwalkitól északkeletre és Augustowtól keletre is megüszult az oroszok számos előretörése. Ott mindössze mintegy 500 oroszot ejtettünk foglyul. Az arcvonal többi részén egyes helyeken szuronyharc volt, amely mindenütt a mi javunkra dőlt el.

Délkeleti hadszíntér.

A szövetséges csapatoknak az Erdős-Kárpátoktól északra az oroszok ellen intézett támadásai tegnap az ellenségnek már harmadik megerősített vonalát törte át. Az oroszok, akiket ott az egész arcvonalon megvertünk, Wyslokán vonultak vissza. A győzelem nagyságát mutatja az, hogy a szövetséges csapatoknak áttörése következtében az oroszok északi oldalról fenyegetett erdős-kárpáti állásaikat Duklától délnyugatra kezdik kiüríteni. Az a gyorsaság, amellyel sikerüket elértük, lehetetlenné teszi a hadiszákmány számszerű feltüntetését. Az ideiglenes jelentések szerint a hadifoglyok száma eddig úgy látszik, meghaladja a harmincezeret. (Min. sajtóosztály.)

A király távirata Tiszához.

Budapest, május 5. (Saját tud.) Öfelsége gróf Tisza István miniszterelnökhöz a következő táviratot intézte a képviselőhöz üdvözlő táviratára:

„Különös örömmel tölt el, hogy a képviselőhöz velem együtt érez felül nem multható hősiességgel küzdő hadseregem fegyvertényei feletti hálaiban.“

Frigyes főherceg választáviratát így végzi:

„A szövetséges seregek Isten segítségével győzelmi utjukat az ellenség teljes leküzdésével fogják koronázni.“

Báró Karg János kinevezése.

Budapest, május 5. (Saját tudósítónktól.) A király Karg János báró honvéd altábornagynak a gyalogsági címet és jelleget adta.

Tullian Andor vezérőrnagyot altábornaggyá nevezte ki.

Olasz minisztertanács.

Budapest, május 5. (Saját tud.) Rómából jelentik:

Este a minisztertanács összeült. A király a Quarto-Garibaldi ünnepekről való lemondását állami ügyekkel indokolta.

42-esek a nyugatgalicai harcokban.

Budapest, május 5. (Saj. tud.) Bécsből jelentik: Rede báró, a Tagblatt haditudósítója a sajtóhadiszállásról jelenti:

A nyugat-galicai harcokban az osztrák-magyar 42-es tarackok játszó a legnagyobb szerepet. Lövegeik 3000 kilogrammal súlyosabbak, mint a német 42-eseké. Hatásuk retentéses. Ezzel lőtték Tarnowot.

Japán ultimátuma Kinához.

Budapest, május 5. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség jelenti: Tokióból táviratozzák: A minisztertanács negyedikén összeült, hogy a Kinához intézendő ultimátumot megbeszéljék. A miniszterek azután a mikádóhoz mentek. A washingtoni kormány Pekingsben tudatta, hogy a Kina-Japán konfliktus esetén semleges marad.

IRODALOM

Mária kongregáció. Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bangha Béla S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 kor., külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca. 25 — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: A mi hónapunk. Dr. Mattyasóvszky Kasszián. — Liliomszál a ravatalon. László Ferenc S. J. — Miért vagyok kongreganista? Szalay Zoltán. — Szent Bernát élete. VII. Meier Gábor O. S. B. Fordítja dr. Várkonyi Fiedl S. O. Cist. — A helyes pályaválasztás módja. — Levelek egy leánykongreganistához. Laci bácsi. — Széjgyezetek. Kóródi Katona János. — Pályázatunk eredménye. — Hírek. — Halottak. — Irodalom. — Telefon.

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) május 2-iki számában kitűnő cikkeket, magasnívójú szépirodalmi olvasmányokat és rendkívül érdekes képeket, illusztrációkat közöl. A képek közül külön megemlítjük azokat a szenzációsan érdekes felvételeket, amelyek azt az emlékeztető epizódot örökítik meg, amikor az oroszok ajándékot küldtek József főhercegnek. — Megkülönböztetett figyelmet kelt a sanfranciskoi vilákiállításról szóló illusztrált amerikai levél is. Andor József, Landauer Béla „nagy esztendő” című könyvéről, Grész Leó a természetéről, mint virágfestőről mond el érdekes dolgokat. — Szépirodalmi közlemények: Törökne Kovács Hermin eredeti és Bán Aladárnak fiából fordított novellája, Harsányi Lajos és Tóth László versei, Sienkiewicz Henrik Sivatagban, őserdőben... című regénye. A Kultura és Hétről-hétre című rovatok most is

gazdagok és érdekesek, tele aktualitásokkal. A kitűnő lapon melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15—c. Előfizetési ár fél évre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

A „Vasárnapi ujság” május 2-ik száma folytatja a harcok képek közlését; a trónörökös harcok szemle-utjáról, a kárpáti, a bukovinai és egyéb harcokról. Kiválik ezek közül Bató József fiatal tehetséges festőművész rajza, melynek motívumát, mint tartalékos vadászhadnagy a harcokról hozta — továbbá a limanovi csatában oly fontos szerepet játszott Nádasdi huszárokra vonatkozó képek. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György és Strug András regénye, Szöllösi Zsigmond és Mikszáth Kálmán tárcá-cikkei. Egyéb közlemények: képek az újraépülő Lánchid mostani állapotáról s a rendszeres heti rovatok: Irodalom és művészet. Sakkjáték. Halálozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

A már 70 év óta fennálló
LÉVAI-féle

SIRKÓ

raktárt

és

KÖFARAGÓ
műhelyt

az érdeklődő közönség szíves
figyelmébe ajánljuk

Rákóczi ut 20 számú telepünkön
sirkerítések kovácsolt vasrács-
ból is készíttetnek.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1915. évi földadó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t. c. 16. § a értelmében f. e. május 4-től május hó 12-ig nyolc napi közzemlére a városi adóhivatal 31 sz. szobájában azon figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netatani felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megrovára voltak, a lajstrom közzemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1915. évi május hó.
Városi adóhivatal.

Bevonulási hirdetmény.

A népfelkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. törvények alapján történt általános behívása folytán azok az 1891. és 1895. évben született népfelkelésre kötelezett egyének, kik az 1915. évi február hó 18. tól március hó 24-ig terjedő időben megtartott népfelkelési bemutató szemlén vagy a későbbi utóbemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, 1915. évi május hó 15-én amennyiben névszerint fölmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. kir. osztrák népfelkelési illetőleg Bosznia Hercegovinában a második tartalék behívása folytán kiterjed mindazon 1891. és 1895. évi születésű osztrák állampolgárokat, illetőleg bosznia hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a fent megjelölt időközben a népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak.

Az Ausztriában tartott népfelkelési szemlén alkalmasnak talált, de jelenleg itt tartózkodó 1896., 1895. és 1891. évi születésű népfelkelésre kötelezett osztrák állampolgárok azonban azonnal tartoznak bevonulni.

Mindazon magyar honosságu egyének, akik önkéntes belépés folytán a cs. és kir. közös hadseregbe vagy a honvédségbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már besoroztatnak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra 1915. évi május hó 15-én bevonulni kötelesek.

Ezenkívül behivatnak ugyancsak 1915. évi május 15-ére népfelkelési tényleges szolgálatra a tartózkodási hely szerinti honvéd kiegészítő parancsnoksághoz mindazon — eredetileg a hadsereghez illetőleg honvédséghez beosztott — magyar honosságu népfelkelésre kötelezett póttartalékosok, akik katonai kiképzés céljából szolgálat kötelezettségük ideje alatt nem hivatnak be és így katonailag kiképezve nincsenek; továbbá azon bármely felekezethez tartozó népfelkelésre kötelezett felszentelt papok (főavatott lelkészek), akik volt hivatásukat bármely okból nem folytatják.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg alsó és felső ruhát, felső posztó kabátot és erős lábbelit, de mindenestre evőeszközt, evőesztét és 2 napi élelmet hozzanak megukkal.

Ezen ruházati és felszerelési tárgyak, amennyiben a katonai szolgálatban használhatónak minősíttetnek, értékük szerint meg fogják téríteni.

A bevonulás alkalmával a népfelkelési lap (igazolványi könyv) birtokosa a vasúton harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik ez a népfelkelési igazolványi lap (igazolványi könyv) azonban a vasuti, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behívott népfelkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetettik elő s a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. § a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

A magyar királyi honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfelkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, a hová mint népfelkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Kelt, 1915. évi április havában.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Meghívó!

A Népszövetségi Hitelszövetkezet f. év május hó 13-án, Aldozó csütörtök délután 4 órakor (saját helyiségében) tartja az 1914. üzleti évről a:

II. évi rendes közgyűlését

s ezzel kapcsolatban

a 3-ik évtársulat

alakuló ülését

amelyre a Népszövetségi Hitelszövetkezet tagjait tisztelettel meghívja az

igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Évi jelentés a lefolyt üzletéről és a felügyelő-bizottság jelentése.
2. Mérleg ismertetése és a felmentvény megadása.
3. A megüresedett igazgatósági helyek betöltése.
4. A 3 évtársulat megalakítása, szervezése és az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok beválasztása.
5. A közgyűlést megelőző 3 nappal előbb írásban benyújtandó esetleges indítványok.

JEGYZET. Alapszabályaink szerint az eredménytelenné válható közgyűlést tekintet nélkül a megjelent tagok számára további nyolc nap múlva jogosítva vagyunk megtartani.

Az igazgatóság.

Nyersolaj

Gépkenőolaj

Motorhengerolaj

Tovotte-kenőcs

Amerikai Manillazsineg

Gépszij stb., stb.

azonnal kapható

A magyar kir. államvasutak

gépgyárának vezérügynöksége

nagyváradfi fiókjánál

Nagyváradon, Nagypiac-tér 1. sz.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
12644—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minister ur 4700/1915 eln. szám. körrendelete folytán közhírré teszem, hogy azokat az üzemi berendezéseket, amelyeket a m. kir. ministerium 1337/1915 M. E. számú rendelete értelmében a hatóság-nál be kell jelenteni (t. i. az ipari-, mező- és erdőgazdasági üzemeknél használatban nem álló azokat az üzemi berendezéseket amelyek egészben vagy tulnyomó részben alumíniumból, ólomból, vörösréz-ből, sárgaréz-ből, nikkelből vagy vörösfém-ből állanak) a m. kir. honvédelmi minister ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII t. c. 24 és 27 § a alapján hadiecélokra igénybevetteknek jelenti ki.

Ezek a berendezések az üzleti telep-nélkül, amelyhez tartoznak, csak azoknak a közegeknek idegeníthetők el, akiket a katonai igazgatóság megvételükre és átvételükre felhatalmazott, egyébként szabadkézből való elidegenítésükhöz, valamint feldolgozásukhoz is a kereskedelemügyi minister különös engedélye szükséges. Ujabb intézkedésig azok mindazonáltal az üzem birtokosának használatában és őrzetében maradnak.

Ha ezek a berendezések az üzleti teleppel együtt idegeníttetnek el, igénybevételük az új birtokossal szemben is hatályos.

2. §. Az üzem birtokosa bármikor kívánhatja, hogy a katonai hatóság az igénybe vett berendezéseknek végleges átvétele vagy szabad rendelkezésre visszabocsátása felől határozzon. Az ilyen kérelmekre vonatkozó beadványokat postán ajánlva a központi requisíciós bizottság (Budapest II. kereskedelemügyi ministerium ipari műszaki ügyosztály) címére kell küldeni.

A kérelemben folyamodónak elő kell adnia, hogy az igénybe vett berendezéseket elidegeníteni kívánja-e vagy, hogy azokat milyen célra kívánja feldolgozni.

A beadványban meg kell továbbá egyenként jelölni a berendezéseket és egyuttal fel kell tüntetni, hogy azok alumíniumból, ólomból, vörösréz-ből, sárgaréz-ből, nikkelből és vörösfém-ből mirő suly mennyiségeket tartalmaznak. A beadványban előadható az az összeg is, a melyért a birtokos kész a berendezéseket a katonai igazgatásnak szabad kézből átengedni.

Ha a folyamodó kérelmének elintézéséről a kérelem postára adásának napjától számított 4 héten belül értesítést nem kap, úgy a kérelmében megjelölt tárgyaktól szabadon rendelkezhetik.

A fentiek szerint igénybe vett tárgyak-

nak esetleges végleges átvétele a hadiszolgáltatásokra szóló 1912. LXVIII t. c. értelmében történik.

Térítés és pedig a dolgok közönséges értéke szerint csak végleges átvételük-nél jár. Ujcska anyagként kislejtezett berendezések tekintetében minthogy azokat már az 1915 évi március hó 29 napján 3820 eln. 20—1915/b. H. M. számú rendelet hadiecélokra igénybevetteknek jelentette ki, az idézett rendelet szabályai irányadók.

3. §. A jelen rendeleten alapuló igénybevétel azon berendezések tekintetében a melyeket a hadiszolgáltatásokra irányuló kötelezettség megszűntének időpontjában (1912. LXVIII. t. c. 2. §-a) a katonai igazgatóság még végleg át nem vett, a jelzett időpontban hatályát veszti.

4. §. Aki az igénybe vett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el, s az 1914. L. t. c. 17 § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfevárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horváth Szlavonországekba e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

5. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915 április 26.

Eleméry Ferencz,
katonai ügyi tanácsnok.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ma olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.